

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан факультету здоров'я, психології,
 фізичної культури та спорту
 Павлюк Є. О.
 20 22 р.

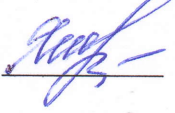

**ПРОГРАМА
 ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність – 053 Психологія
Рівень вищої освіти – Другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма – Психологія
Обсяг дисципліни – 2 кредити ЄКТС. **Шифр дисципліни** ОПП.07
Мова навчання – українська
Статус дисципліни: обов'язкова (дисципліна професійної підготовки)
Факультет – Здоров'я, психології, фізичної культури та спорту
Кафедра – Психології та педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Практика	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота студента, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
Денна	1	2	3	90							90		+	
Заочна	1	2	3	90							90		+	

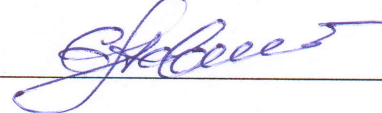
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми Психологія та стандарту вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія

Програму склала д. психол. н., професор Т. В. Комар
 к. пед. н., доцент Л.В. Міхеєва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від 22 серпня 2022 р. № 1-А. Зав. кафедри Є. М. Потапчук

Робочу програму розглянуто та схвалено вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради ФЗПФКС Є. О. Павлюк

2 Пояснювальна записка

Педагогічна практика у закладах вищої освіти є складовою обов'язкової частини дисциплін професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Пререквізити: Педагогіка та психологія вищої школи, Іноземна мова за професійним спрямуванням.

Кореквізити: Інноваційні психологічні технології.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньо-професійної програми дисципліна має забезпечити:

– **компетентності:** Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях. Здатність до викладацької діяльності, проектування, оптимізація та оцінювання якості навчально-виховного процесу й освітнього середовища;

– **програмні результати навчання:** Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. Володіти сучасними технологіями викладання у вищій школі, уміти проектувати, розробляти та впроваджувати інноваційні засоби викладацької діяльності, створювати сприятливе освітнє середовище.

Мета педагогічної практики у закладах вищої освіти – закріплення, поглиблення й узагальнення теоретичних знань, здобутих магістрами під час навчання за освітньо-професійною програмою Психологія, освоєння методики викладацької діяльності та набуття практичних навичок з організації і навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Предмет педагогічної практики у закладах вищої освіти – набуття та вдосконалення навичок і вмінь навчально-методичної роботи магістрів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі.

Завдання педагогічної практики у закладах вищої освіти: ознайомити з основними законодавчими документами, що стосуються вищої школи; вивчити систему навчальної, методичної, наукової, організаційної та виховної роботи в ЗВО, зокрема досвіду і системи роботи кафедри та викладача; ознайомити з основними принципами, формами і методами викладання у вищій школі; поглибити та закріпити набуті теоретичні знання з психолого-педагогічних дисциплін, застосовувати їх при розв'язанні конкретних завдань практики; оволодіти методикою проведення різних типів аудиторних занять у вищій школі та організації самостійної роботи студентів; застосовувати інноваційні форми, методи, засоби, технології навчання; розвиток професійних умінь педагогічної діяльності викладача; виробити уміння педагогічної комунікації з усіма суб'єктами / об'єктами освітнього процесу.

3 Структура і зміст програми практики

3.1 Програма практики

№ з/п	Назва розділу програми або виду роботи	Кількість академ. год.
1.	Проходження інструктажу з техніки безпеки та охорони праці. Ознайомлення із загальною структурою бази практики, підрозділом, у якому безпосередньо буде проходити Практика, Правилами внутрішнього розпорядку	2
2.	Навчальна робота: - підготовка та проведення лекційних занять (2);	24
	- підготовку та проведення практичних / семінарських занять (2).	24
3.	Навчально-методична робота: - розроблення тестових завдань, слайдів, роздаткового матеріалу, завдань для активізації навчально-професійної діяльності студентів (професійно-орієнтовані завдання, евристичні завдання, кейси, дидактичні ігри тощо);	24
	- відвідування занять викладачів кафедри (2), інших магістрів (2), участь у їх обговоренні.	8
4.	Організаційно-методична робота: - участь у засіданні кафедри / методичного / наукового семінару кафедри (1).	2
5.	Виховна робота: - проведення виховного заходу зі студентами академічної групи (тематика виховних заходів узгоджується із планом виховної роботи кураторів академічних груп кафедри) (1).	6
Разом:		90

3.2 Зміст роботи магістра-практиканта

Базами проведення практики магістрів є ЗВО I-IV рівня акредитації м. Хмельницького: Хмельницький національний університет, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Хмельницький кооперативний фаховий коледж, Вище професійне училище № 4, Хмельницький торговельно-економічний коледж КНЕУ, Хмельницький базовий медичний коледж, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». Також базами практики можуть бути інші ЗВО, з якими Хмельницький національний університет має Договір про співробітництво. У випадках, коли підготовка фахівців здійснюється за замовленнями фізичних або юридичних осіб, база практики може бути запропонована цими особами, за умови якщо ця база відповідає вимогам програми практики та Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ХНУ. Здобувачі вищої освіти, незалежно від форми навчання, можуть самостійно, за погодженням із кафедрою психології та педагогіки ХНУ і за умови, якщо вона відповідає зазначеним вище умовам, підібрати для себе базу і запропонувати її для проходження практики, подавши на кафедру відповідний Лист-погодження від закладу вищої освіти.

Зміст практики магістрів складає навчальна, навчально-методична, організаційно-методична, виховна робота.

Навчальна робота магістрів включає: підготовку та проведення на належному рівні 2 лекційних занять (тема лекції погоджується із керівником практики від кафедри); підготовку та проведення на належному рівні 2 практичних / семінарських занять (тема заняття погоджується із керівником практики від кафедри); підбір і використання сучасних наочних матеріалів у процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії тощо); розробку та використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, інших

технологій навчання; налагодження контакту й організацію педагогічної взаємодії зі студентами; вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та пізнавальної діяльності студентів; здійснення самоаналізу організованих навчальних занять.

Навчально-методична робота магістрів включає: ознайомлення з нормативними документами бази практики, що регламентують організацію освітнього процесу у ЗВО; ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри; ознайомлення зі структурою та змістом освітньо-професійної програми та навчальним планом спеціальності; вивчення організаційного та методичного досвіду щодо викладання навчальних дисциплін та інших видів роботи викладачів кафедри; ознайомлення зі структурою навчально-методичного комплексу дисципліни (робоча програма навчальної дисципліни, силабус, опис освітнього компоненту тощо); підбір і підготовку наочного матеріалу за темою заняття (презентацій, таблиць, малюнків, схем, наочного приладдя, моделей тощо); розробку тестових завдань, завдань для активізації навчально-професійної діяльності здобувачів (професійно-орієнтовані завдання, евристичні завдання, кейси, дидактичні ігри тощо); відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) викладачів кафедри (2), інших магістрів (2), участь у їх обговоренні.

Організаційно-методична робота магістрів включає участь у засіданні кафедри / методичного / наукового семінару кафедри (1).

Виховна робота магістрів включає: ознайомлення з методикою планування виховної роботи кафедри, викладача; оволодіння навичками підготовки виховних заходів та їх проведення; проведення виховного заходу зі студентами академічної групи (тематика виховних заходів узгоджується із планом виховної роботи кураторів академічних груп кафедри) (1).

4 Технології та методи навчання

Процес проходження педагогічної практики у закладах вищої освіти ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: самостійна робота (робота з літературними джерелами, використання систем MOODLE); словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні; наочні (вправи, техніки, тренінг з елементами демонстрації, ілюстрації); інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійні технології.

5 Методи контролю

На всіх етапах проходження педагогічної практики у закладах вищої освіти магістри отримують індивідуальні консультації у своїх керівників. Після закінчення практики магістри звітують про виконання програми практики. Формою звітності магістра про практику є письмовий звіт, щоденник практики та презентація. Обов'язковим для магістра є ведення щоденника з практики встановленого зразка, в якому послідовно висвітлюються всі етапи роботи та форми контролю, і який додається до звіту з практики. По закінченню практики магістри надають керівнику практики від кафедри звітну документацію. Захист звіту з практики проводиться на звітній конференції з практики. На звітну конференцію необхідно подати звіт, заповнений щоденник та підготувати презентацію своєї роботи.

6 Оцінювання результатів проходження практики

Захист звіту здійснюється магістрами, які пройшли практику, в присутності комісії, до складу якої входять завідувач кафедри, гарант ОПП, керівник Практики від кафедри.

Здобувач вищої освіти презентує завдання, мету та основні результати практики з мультимедійним супроводом. Після презентації члени комісії задають магістрам-практикантам питання щодо змісту проведеної роботи, проводиться обговорення. За результатами захисту виставляється оцінка.

Оцінювання академічних досягнень магістра здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид

роботи з практики оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів роботи виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються відповідно до важливості окремих видів робіт.

Структурування практики за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна робота здобувача (СРЗ)			Підсумковий контроль
Л	Пр	ВЗ	НМР	ОМР	Захист практики	Диференційований залік
1-2	1-2	1	2	1	1	За рейтингом
ВК: 0,2	0,2	0,2	0,2		0,2	0

Умовні позначення: СРЗ – самостійна робота здобувача; Л – лекційні заняття; Пр – практичні /семінарські заняття; ВЗ – виховний захід; НМР – розробка тестових завдань, слайдів, роздаткового матеріалу, завдань для активізації навчально-професійної діяльності студентів; ОМР – організаційно-методична робота; Захист практики – зміст, захист, оформлення; ВК – ваговий коефіцієнт.

Відповідність кількості балів за виконання завдань з організаційно-методичної роботи за інституційною шкалою

Сума балів за виконання завдань з організаційно-методичної роботи	0-1	2	4	5
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

Завдання з організаційно-методичної роботи:

1. Участь у засіданні кафедри / методичного / наукового семінару (1).
2. Відвідування занять викладачів (2).
3. Відвідування занять інших магістрів (2).

Критерії оцінювання якості лекції

Критерії оцінювання	Зміст критерію	Оцінка за 5-бальною шкалою
<i>Зміст лекції</i>	Відповідність змісту лекції робочій програмі навчальної дисципліни	
	Науковість, аргументованість та інформованість матеріалу (відповідність сучасному розвитку науки)	
	Зв'язок з практикою та майбутньою діяльністю студентів	
	Наявність міжпредметних зв'язків	
<i>Методика</i>	Чітка композиційна побудова (вступ, основна частина, закінчення)	
	Дотримання структури лекції: логіка, послідовність виконання	
	Доступність викладання, адаптованість до попередньої підготовки студентів	
	Використання принципів проблемного навчання	
	Підвищення пізнавальної активності студентів (запитання, дискусії, спільний пошук рішення)	
	Виділення головних моментів та висновків	
	Завдання до самостійної роботи (за необхідністю)	
Використання засобів наочності, ТЗН		
<i>Майстерність</i>	Ораторська майстерність та культура мови	

	Уміння підтримувати контакт з аудиторією, керувати роботою студентів	
	Вільне володіння матеріалом	
	Прийнятний темп викладання	
	Здатність утримувати увагу студентів та підтримувати дисципліну	
	Педагогічний такт	

Підсумкова оцінка за проведення лекції визначається як середньоарифметична за всіма критеріями.

Критерії оцінювання якості практичного заняття

Критерії оцінювання	Зміст критерію	Оцінка за 5-бальною шкалою
<i>Активність студента</i>	Кількість студентів, які брали участь у виконанні завдань	
	Активність в обговоренні та презентації результатів виконання завдань	
	Рівень володіння студентами теоретичним матеріалом	
	Креативність рішень (типові, оригінальні, тощо)	
<i>Методика</i>	Підбір завдань та їх зв'язок з практичною фаховою діяльністю	
	Виділення ключових методів та алгоритмів, підтримка креативних рішень	
	Використання інтерактивних методів (групова робота, мозкові штурми, конкретні ситуації, обговорення тощо)	
	Перевірка результатів виконаних завдань	
<i>Майстерність викладача</i>	Управління заняттям (спрямування роботи на виправлення помилок)	
	Уміння поєднувати групову роботу з індивідуальною	
	Уміння підтримувати контакт з аудиторією	
	Об'єктивність оцінювання роботи студентів	

Критерії оцінювання якості семінарського заняття

Критерії оцінювання	Зміст критерію	Оцінка за 5-бальною шкалою
<i>Активність студента</i>	Кількість студентів, які брали участь в обговоренні	
	Використання студентами додаткових матеріалів	
	Рівень дискусії (елементи аналізу, порівняння, оригінальні рішення)	
<i>Методика</i>	Інтерактивність при проведенні семінару (дискусії, мозкові штурми, колективне обговорення, групова робота)	
	Постановка ключової проблеми семінару та її прив'язка до майбутньої фахової діяльності	
	Підкреслення головних та продуктивних ідей, рішень, висновків	
	Використання методів експрес-контролю знань	
<i>Майстерність викладача</i>	Уміння управляти дискусією (підтримка та спрямування)	
	Педагогічний такт	
	Ефективність використання навчального часу	
	Об'єктивність оцінювання роботи студентів	

Підсумкова оцінка за проведення практичного / семінарського заняття визначається як середньоарифметична за всіма критеріями.

Критерії оцінювання якості виховного заходу

Зміст критерію	Оцінка за 5-бальною шкалою
Актуальність заходу	
Відповідність змісту заходу формі його проведення	
Насиченість заходу інформацією	
Насиченість заходу емоційними моментами	
Зацікавленість та задоволеність учасників проведеним заходом	
Досягнення поставленої мети	
Культура проведення заходу: чіткість, послідовність, етапи планування	
Ефективність заходу	
Рівень активності студентів	

Підсумкова оцінка за проведення виховного заходу визначається як середньоарифметична за всіма критеріями.

Критерії оцінювання якості змісту, захисту та оформлення звіту практики

Критерії оцінювання	Зміст критерію	Оцінка за 5-бальною шкалою
<i>Аналіз готовості здобувачів до проведення виховного заходу</i>	наявність мети й завдань виховного заходу;	
	врахування рівня вихованості здобувачів під час визначення мети й завдань заходу;	
	визначення місця заходу в загальній системі виховної роботи кафедри.	
<i>Аналіз процесу підготовки виховного заходу</i>	злагодженість роботи учасників у процесі підготовки заходу;	
	адекватність розподілу обов'язків;	
	термін виконання, облік роботи.	
<i>Аналіз проведення виховного заходу</i>	актуальність заходу, врахування проблемних питань, що хвилюють здобувачів вищої освіти;	
	організація заходу (оформлення, обладнання приміщень);	
	культура проведення заходу: чіткість, організованість, злагодженість роботи.	
<i>Аналіз методики проведення виховного заходу</i>	оптимальність вибору форм проведення заходу;	
	наявність елементів дискусії, відкритого обміну думками;	
	активність учасників, емоційність заходу;	
	рівень самостійності, творчості, ініціативності учасників.	
<i>Аналіз результативності заходу</i>	досягання мети виховного заходу;	
	цілісність заходу;	
	досконалість частин заходу.	

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав магістр з практики, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів.

Критерії оцінювання якості змісту, захисту та оформлення звіту з практики

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Матеріали практики відповідають усім формальним та змістовим вимогам до їх написання, подані у встановлений термін, є оригінальним авторським доробком магістра. Завдання практики виконані у повному обсязі. Виступ магістра характеризується чіткістю, логічністю, структурованістю, високою культурою їх письмового оформлення та методичного обґрунтування. Магістр надав чіткі, повні та ґрунтовні відповіді на запитання членів комісії під час захисту звіту з Практики
Добре	Матеріали практики відповідають формальним та змістовим вимогам до їх написання, подані у встановлений термін у повному обсязі, є оригінальним авторським доробком магістра. Завдання практики виконані повністю, але з деякими несуттєвими помилками. Під час виступу магістр розкриває основні методичні аспекти представлених розділів, має місце незначне порушення логічних зв'язків, неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні. Магістр надає грамотні відповіді на запитання членів комісії, але у змісті та формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо
Задовільно	Матеріали практики відповідають встановленим формальним і змістовим вимогам до їх написання, подані у повному обсязі, але пізніше встановленого терміну; матеріали практики представлені в неповному обсязі, наявні грубі помилки; магістр не дотримувався всіх вимог до оформлення матеріалів практики та звіту. Завдання практики виконані частково. Формальний характер виступу з представленими матеріалами, не повністю сформоване вміння методичного обґрунтування відповідних елементів, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями. Під час відповіді на запитання членів комісії, магістр допускає неточності та суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді.
Незадовільно	Матеріали практики своєчасно не подані або подані частково; має місце дублювання або ксерокопіювання матеріалів іншого магістра. Завдання практики виконані не в повному обсязі та не відповідають вимогам програми практики. Магістр не володіє вмінням методичного обґрунтування відповідних елементів, презентувати результати практики. Під час захисту звіту магістр не надає відповіді на запитання членів комісії (або магістр не з'явився на захист звіту у період роботи комісії).

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання

FX	2,00–2,99	2	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

7 Методичне забезпечення

Навчальний процес з ОК «Педагогічна практика у закладах вищої освіти» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, підготовлені методичні рекомендації (електронний варіант):

- Педагогічна практика у закладах вищої освіти: програма та методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» / уклад.: Т. В. Комар, О. В. Кулешова, Л. В. Міхеєва, А. І. Руденок. Хмельницький : ХНУ, 2022.

8 Рекомендована література

1. Виховна робота у вищих навчальних закладах: з досвіду викладачів аграрних вищих навчальних закладів / укладачі: І. О. Лепеха, М. П. Хоменко, О. В. Невмержицький. Київ: Агроосвіта, 2015. 242 с.

2. Гарєєва Ф. М. Науково-педагогічна практика : рекомендації до проходження. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 47 с.

3. Дзюба П. А. Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі: посібник. Д.: Ліра, 2015. 24 с.

4. Єгорова І. В. Інноваційні технології в роботі куратора академічної групи: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 74 с.

5. Козлова М. Г. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ ротапринт, 2014. 200 с.

6. Кондрашова, Л. В., Лаврентьєва, О. О., Зеленкова, Н. І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник. Кривий Ріг: КДПУ, 2008. 187 с.

7. Методика викладання психології у вищій школі: навч. посіб. / Ю. Ю. Бойко-Бузиль, С. Л. Горбенко та ін. Київ: Атіка, 2012. 272 с.

8. Методичні рекомендації щодо організації та проведення виробничої (асистентської) педагогічної практики магістрантів (спеціальність : 011 Освітні, педагогічні науки). Серія: «Магістратура / Magistrature» / укл. Т. О. Дороніна, С. М. Щербина, В. В. Іванова. Кривий Ріг: ВЦ КДПУ; Айс Принт, 2018. 48 с.

9. Педагогічна викладацька практика: програма та методичні рекомендації здобувачам освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» / уклад.: Т. В. Комар, О. В. Кулешова, Л. В. Міхеєва, А. І. Руденок. Хмельницький: ХНУ, 2022. 26 с.

10. Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. URL: <http://surl.li/cochz>

11. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Хмельницького національного університету. URL: <http://surl.li/codvr>

12. Романовський О. Г. Методика викладання психології: навчально-методичний посібник. Харків: ФОП Панов А.М., 2019. 51 с.

13. Тернопільська В. І., Коломієць Т. В., Піонтківська І. О. Довідник з виховної роботи зі студентами. Тернопіль, 2014. 264 с.

14. Шевченко О. А., Хозраткулова І. А. Тренінги професійного становлення молодих педагогів. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 112 с.

9 Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.

2. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>

3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>